

MAX MANNER HARHA

BAZAR

MAX

MANNER

HARHA

BAZAR

Kiitokset, Hannu Lauerma

© Max Manner ja Bazar Kustannus 2024
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-376-267-1

Taitto: Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

”Syllisyys on sielun hammassärkyä.”

Tommy Cotton, *Just Went Out for Milk*

ESINÄYTÖS

KISS MY TURKU

Kaupunki vaipui marraskuiseen myöhäisillan hämäärään. Sade ripotteli harvakseltaan. Punaisen pisteen hehku sirpaloitui vesipisaroihin vanhan Volvo Amazonin tuulilasilla. Ohjauspyörän takana istuva mies siirsi katseensa oikeanpuoleiseen sivuikkunaan, jonka takana avautuva ankea puistonäkymä ei ylentänyt mieltä. Jos joku häntäkin tärähtäneempi olisi halunnut vaania täällä pahaa-aavistamattomia ohikulkijoita, näillä main olisi ollut oivallinen paikka harrastukselle. Ajatukselle oli pakko hymähtää. Kulkijoita oli harvassa. Tällä kelillä ja näillä kellonlyömillä saaliin odottaminen olisi vaatinut tavallista pidempää pinnaa. Huomio siirtyi auton sisälle ja viereiselle istuimelle. Ruskea lasipullo kiilteli katulampun paiskaamassa valjussa keinovalossa. Hän tarttui pulloon ja nosti sen katseensa tasalle. *Ammoniakkia*, etiketissä luki. Tavallista voimakkaampi kolmenkymmenen prosentin liuos, hän tiesi. Kiersi sitten korkin auki, siirsi pullon nenänsä alle ja nuuhkaisi. Pullosta lehahtanut tuoksu oli räjäyttää pään, se herätti horroksesta ja avasi samalla limakalvot. Hän siristeli vetistäviä silmiään ja sulki korkin. Palautti pullon penkille ja räpytteli luomiaan, jotta näkökyky palaisi entiselleen. Jotta katseen voisi kohdistaa kadun vastakkaisella puolella kiiluvaan pikkuruiseen valopisteeseen.

Punainen paloi sinnikkäämmin kuin hän halusi.

Hän laski katseensa syliin ja tuijotti käsiään. Nyrkkejä ja rystysiä. Hän olisi pian valmis väkivaltaan. Ehkä hän nuuhkaisisi pullosta vielä kertaalleen ennen autosta nousua. Huomio kiinnittyi sivupeiliin. Amazonin takana erottui letka kadun laitaan pysäköityjä autoja. Niiden tuulilasit kiittelivät tummina ja märkinä, eikä mahdollisia kuljettajia näkynyt. Varmasti paikalla odotti joku muukin sielunsa kivulle menettänyt piruparka. Vaikka tämä oli hänelle vasta viides kerta, menettely oli tullut tutuksi ja pelisäännöt selviksi. Hänen pitäisi astua pian ulos ja painautua vasemmalla seisovan kivitalon varjoihin lähemmäs päästäkseen. Varmistuaakseen siitä, että hänen vuoronsa koittaisi seuraavana. Jos hän paikallistaisi samoilla kulmilla toisen norkoilijan, tälle piti tehdä tilaa, luovuttaa vuoro ensin ehtineelle ja tyytyä odottamaan, että pieni punainen valopiste sammuisi ja tilalle syttyisi vihreä.

Kun ovi viimein avautuisi ja hän pääsisi sisään, seuraisi useita muita sääntöjä. Vain niitä pilkulleen noudattava saisi luvan edetä. Yksi auttamaton virhe, yksikin ajattelematon lapsus tai moka, ja leikki loppuisi törttöilijän osalta siihen.

Joten parasta pelata mukana, hän ajatteli, vilkaisi ovelle ja totesi punaisen palavan edelleen. Vielä yksi nuuhkaisu, sen jälkeen ulos autosta ja kadun yli porttikongin suojiin.

Hän otti pullon hyppysiinsä ja avasi korkin. Taivaat räjäytävä leimahdus purkautui pään sisään ja suoraan aivoihin. Korkki kiinni ja pullo sivuun. Silmien kuivaus kämmeniin. Avaimet virtalukosta. Ovi auki, kiinni ja lukkoon. Viisi pitkää ja päättäväistä loikkaa kadun yli ja porttikongin kulmalle. Varmistus pistemäisen valon väristä. Vilkaistu kadunvarteen.

Istuiko tummassa katumaasturissa joku vai ei, sitä oli mahdotonta nähdä. Jalkakäytävälle ei erottunut ristin sielua, se oli onneksi hyvä merkki. Hänellä olisi etulyöntiasema.

Katse viivähti rannekellossa. Odotusaika näytti venyvän. Oli kohan jokin vinossa? Hänen kohdallaan aiemmat käynnit olivat sujuneet tähän asti verraten hyvin. Ainakin, jos hyväksi katsottiin kaksi mahdollista kylkiluun murtumaa ja kuumottavia mustelmia siellä täällä.

Uusi silmäys kadunvarteen. Erottuiko katumaasturin sivupeilissä sittenkin liikettä, istuiko joku autossa ja vartosi ovelle pääsyä yhtä kipeästi kuin hän? Perhana.

Huomio palasi kadun yli ovelle.

Samassa punainen sammui ja vihreä syttyi.

Vihdoin reitti olisi vapaa, hän tiesi. Tarttui hetkeen ja reagoi välittömästi, malttamaton kun oli. Hän otti ensimmäisen kiireisen askelen valon alla olevaa ovea kohti, kun katumaasturin ovi raottui. Myöhässä, piruparka, hän ajatteli, sillä hän ehtisi ensin. Hän kiirehti loput kymmenisen metriä, tarttui ovenripaan ja katsahti oven yläkarmissa erottuvaan, tuskin nuppineulanpään kokoiseen valopisteeseen. Jokseenkin huomaamattomien led-lamppujen välissä oli pakko sijaita kamera, sitä hän oli aavistellut jo aiemmilla kerroilla.

Sähkölukko naksautti ja oven lukitus vapautui. Kaduttamaan jäi vain se, että pirun ammoniakkipullo oli unohtunut autoon.

Heikosti valaistun kapean portaikon seinät olivat vaaleanharmaat ja koruttomat. Ensimmäistä viittä maan alle johdettavaa askelmaa seurasi oikealle avautuva kolmen metrin mittainen tasanne. Sama lohduton koruttomuus jatkui täällä, lukuun ottamatta sitä, että vasemmalla kiilteli mustalla – ja oletettavasti iskunkestävällä – liukulasilla varustettu lukittava asiointiluukku. Tässä oli myös kokemattoman tai turhan innokkaan vierailijan seuraava sudenkuoppa: jos unohti tai ei malttanut pysähtyä, porttikielto naksautti välittömästi.

Hän seisahtui ja kääntyi kohti lantion korkeudelle sijoitettua luukkuja.

Jossain pään yllä särähti kaiutin.

– Kädet.

Hän ojensi kämmenensä kohti luukkuja ja musta lasi liukui sivuun.

– Teippi, siteet vai hanskat? rosoinen miesääni kysyi.

– Hanskat, hän vastasi ja työnsi kouransa luukusta sisään.

Hetken päästä aukon reunamille ilmestyi käytetty pari kevyitä mustia Everlast-nyrkkeilyhanskoja, joiden rystysiin oli ommeltu ohuehkot ja vain näennäisesti iskuja pehmentävät geelitoppaukset.

– Maksu, kaiuttimesta räsähti.

Hän laski mukaan ottamansa sadan euron setelin hanskojen viereen. Seurasi useamman sekunnin odotus ennen kuin käsi korjasi rahan talteen. Kumma kyllä, hän tuli käden nähdessään ajatelleeksi Kataloniaa ja jalkapalloa.

– Selvä, ääni sanoi, ja hän nappasi hanskat luukulta. – Vasen pukuhuone, ääni jatkoi. – Vuorosi tulee seuraavana.

Luukku liukui kiinni ja lukittui.

Hän laskeutui seuraavat alas johdattavat porrasaskelmat ja meni ovesta, jonka yläpuolella luki *vasen – left – vänster*. Tuli vaatimattomaan pukukoppiin, jonka peräseinällä erottui jakkara ja sen yllä yksinkertainen seinään kiinnitetty naulakko. Hän sulki oven, riisui nahkatakkin ja ripusti sen naulakkoon. Vilkaisi oveen kiinnitettyyn peiliin, istahti jakkaralle ja riisui kengät sekä sukat. Asetti jalkineet sukkiin istuimen alle ja vetäisi sen viereen asetellun teräksisen korin lähemmäs. Erivärisiä ja -kokoisia naamioita oli moneen makuun. Joustavasta materiaalista valmistettujen naamareiden ulkonäkö viittasi erehdyttävästi amerikkalaiseen showpainiin. Vaikka kasvot

peittävän naamion värillä tai kuosilla ei ollut suurtakaan merkitystä, hän pöyhi koriin kerääntynyttä kasaa ja löysi viimeksi käyttämänsä vihreän, keltaisilla salamoilla koristellun maskin. Saman naamarin käyttö saattaisi tietää onnea. Hän tunnisti hien kitkerän tuoksun ja käänteli maskin sisäosan esiin. Nappasi lattialle jätetyn desinfiointipullon, ruiskautti nestesumua kankaalle ja kuivasi maskin käsipyyhepaperiin. Puki sitten naamarin ylleen, nousi seisomaan ja tarkasteli itseään peilistä. Korjaili tiukasti istuvaa kangasmaskia niin, ettei se pääsisi vahingossakaan haittaamaan näkemistä. Hän palasi jakkaran viereen ja istuutui, puki nyrkkeilyhanskat, vetäisi tavallista syvempään henkeä, laski kämmenensä polville ja jäi tuijottamaan oven yläreunaa. Täälläkin oli pieniä liikennevaloja muistuttavat kaksi lamppua. Punainen hehkui vihreää voimakkaammin. Hän sulki silmänsä ja teki muutama mielikuvaharjoitteen. Kävi mielessään kaikki tuntemansa isku- ja suojaustyylit sekä klassisen nyrkkeilyn tekniikat. Hän arveli edustavansa tyypillistä *out fighteria*. Peruseriaatteena oli säilyttää tietty välimatka vastustajaan. Etäisyydestä oli hyötyä monessa tilanteessa, ja hän tiesi kykenevänsä käyttämään *jabia* – etummaisen käden suoraa iskua – kohtuullisen yllättävästi. Tyylin heikkous piili siinä, että *out fighterit* voittivat useimmiten tuomariäänin, eikä täällä ollut tuomareita. Eduksi taas voitiin lukea se, että *out fighterina* kykeni useimmiten kontrolloimaan ottelun etenemistä. Riippui tietysti siitä, oliko vastassa voimiinsa ja iskunopeuteensa luottava, härkämäisesti päälle puskeva *puncher*. Useimmat täällä käyvisistä taisivat olla takakättä suosivia *brawlereita* tai *sluggereita*, joilla riitti kyllä iskuvoimaa, mutta jalkatyö ja samalla koko liikkuminen olivat naurettavan heikolla tasolla. Jos tarkkaan ajateltiin, eniten hän inhosi *swarmerseja*. Keskivertoa lyhyempiä tyyppisiä, jotka pyrkivät ottelemaan muita lähempänä ja

suosimaan nopeita keskivartaloon suuntautuvia koukkusarjoja. Jos tyylilajeja ajateltiin yleisellä tasolla, tunnettu marssijärjestys taisi suosia häntä: jaloistaan vikkellä *out fighter* – kuten Muhammad Ali – voitti yleensä Foremanin kaltaisen *puncherin* ja *puncher* taas Frazieria muistuttavan nyhjääjän eli *swarmerin*, sen tiesi jokainen nyrkkeilyyn vähääkään vihkiytynyt. Positiivista oli sekin, että edelliset käyntikerrat olivat sujuneet kohutuullisen voitokkaissa merkeissä, olkoonkin, ettei vastustajan päihittäminen ollut hänen pääasiallinen tavoitteensa. Tärkeintä oli se, että täällä oli erinomainen mahdollisuus saada kunnolla pataansa.

Hyvällä tuurilla odotus palkittaisiin tuossa tuokiossa.

Vihreä valo syttyi.

Pukukopin ovi avautui. Hän kääntyi kellarikerrokseen johtaviin portaisiin ja näki vastakkaisessa pukukopissa valmistautuneen tyyppin ehtineen useamman porrasaskelman edelle. Miehellä oli tummansininen kasvomaski ja tämä taisi olla häntä karvan verran lyhyempi. Kellariin laskeutuessaan hän oli tuntevinaan jokaisen askeleen tärähtävän takaraivossaan, ikään kuin entenä tulevasta.

Alakerrassa avautui suurehko tyhjä tila, jossa tuoksui pölylle, hielle ja öljynsekaiselle metallille vähän kuin jossain vanhassa tehdas- tai konehallissa. Loisteputkirivistöin valaistua tilaa koristivat vasemmalla seinustalla sijaitseva suurten peilien rivistö ja tilan keskelle pystytetty nyrkkeilykehä köysistöineen. Näissä ympyröissä ensimmäisenä paikalle saapunut sai valita nurkkauksensa. Siksi ei ollut suurikaan yllätys, kun edellä kävellyt kipusi köysien välistä kehään ja valitsi portaikosta katsoen vasemmanpuoleisen takakulman.

Hän seurasi miehen perässä ja asettui diagonaalisesti kehän vastakkaiseen kulmaan. Tästä se lähtee, hän ajatteli,

maksimissaan kolme kolmen minuutin mittaista erää lyhyellä parinkymmenen sekunnin hengähdystauolla. Oli hetki aikaa tehdä lisähavaintoja ja katsoa vastustajaa tarkemmin. Kuten hän oli ehtinyt jo olettaa, mies taisi olla häntä lyhyempi. Pettymys, hän ajatteli, sillä jykeväniskainen kehonrakentajaa muistuttava mies oli tappelijana oletettavasti *swarmer*. Vaarana siis oli, että matsi menisi pelkäksi nyhjäämiseksi. Tyyppi yrittäisi kai jossain vaiheessa tarrautua häneen iilimadon lailla kiinni ja kaivaa suojauksen välistä reitin hänen palleansa. Miehellä oli päällään t-paita, jonka rintamuksessa komeili verenpunainen sydän ja *Kiss my Turku* -teksti. Mikäli tämä olisi ilmestynyt kehään paidattomana, ele olisi katsottu viestiksi siitä, että tämä oli ammattilainen, ja lähtökohtaisesti altavastajaksi katsotulla vastustajalla olisi niin halutessaan ollut tilaisuus luopua ottelusta jo ennen sen alkamista. Paitahavainnon lisäksi oli muutakin merkillepantavaa. Miehen oikeaa kättä koristi ranteesta kainaloon ulottuva mustakankainen tuki, joka kieli siitä, että tällä saattoi olla ongelmia kyynärpänsä tai kenties koko käsivartensa kanssa. Toisaalta, hän ajatteli, otti muutaman kevyen lämmittelyhypyn ja löi hengenkohotusmielessä nyrkkejään yhteen, bluffinkin mahdollisuus piti ottaa huomioon.

Summerin lyhyt pirahdus kertoi siitä, että ottelun alkamiseen oli kymmenisen sekuntia aikaa. Vastustajaansa tarkkaillut pyyhkäisi huulensa kämmenselkään ja tajusi unohtaneensa hammassuojat takkinsa taskuun. Tämän matsin hän kappailisi ilman ja jos suojattomuudesta koituisi ikävyyksiä, niiden murehtimiseen voisi keskittyä myöhemmin.

Summeri pirahdi toistamiseen ja molemmat miehet ottivat muutaman tunnustelevan askeleen kohti kehän keskustaa. Otteilijoiden nyrkit osuivat yhteen ikään kuin reilun pelin merkiksi.

Epäilykset osuivat oikeaan. *Kiss my Turku* -mies oli auttamattoman hidas, mutta vankkarakenteinen ja luultavasti vahva kuin härkä. Mikä olisi kaverin iskunsietokyky, se jäisi nähtäväksi. Vastustaja liikkui poikkeuksellisen kyyryssä ja otti jokaisen tunnustelevan lyönnin pää etukenossa ja nyrkit edellä vastaan. Pelin henki vaikutti selvältä jo ensisekunneilla. Vastustajan jalkatyö oli olematonta tämän halutessa vain hallita kehän keskiosaa. Hän taas tanssisi herhiläisenä vastustajan ympärillä yrittäen löytää aukon tämän puolustuksesta. Turku-paitaiselta sateli iskuja harvassa, tosin niissä oli voimaa. Samalla paljastui, että miehen kättä suojaava kompressiotuki oli tarkoitettu pelkäksi lämmikkeeksi, siksi voimakkaina lyönnit satelivat.

Ensimmäinen kolmen minuutin erä meni molemminpuolista tuntumaa hakiessa.

Heti toisen erän alussa alkoi tapahtua, kun mustapaitaisen terävä suora läpäisi hänen suojauksensa ja pääsi kunnolla sisään. Lyönti osui leukapieleen ja pää retkahti sivulle. Polvet notkahtivat ja tuntui aivan siltä kuin aivot olisivat tärähtäneet kallon sisällä. Tärähdystä seurasi lyhyt välähdyksenomainen pimennys, kun hetkellinen tajunnanmenetys sammutti ja käynnisti taas aistit. Näkökyky palasi nopeasti aivan kuin mitään normaalia poikkeavaa ei olisi tapahtunut. Palautuminen ei pätenyt oikeanpuoleiseen korvaan, vaan siinä perille löytänyt isku soi edelleen. Jos ottelussa olisi jaettu pisteitä, mustapaitainen olisi tienannut itselleen nyt yhden tai useamman. Lyhyt tajunnanmenetys, vaikkakin vain sekunniksi tai kahdeksi, oli kehon antama merkki siitä, että se halusi suojella itseään ja sammuttaa järjestelmän ikään kuin varotoimenpiteenä. Vain kytkeäkseen itsensä hetken päästä takaisin verkkoon. Tämä oli juuri sitä, mitä hän oli tältä illalta kaivannut.

Mustapaidalle kääntynyt toinen erä sai tämän varomattomaksi. Ylimielinen voitonvarmuus kostautui kolmannen erän puolivälissä, kun mies sai napakan yläkoukun perille ja mustapaidan valot sammuiivat tykkäänään. Pimennystä kesti niin pitkään, että tilanne katsottiin tyrmäykseksi. Turku-mies oli valahtanut köysiin ja jäänyt paikalleen makaamaan.

Oli kumarruttava miehen puoleen ja läpsittävä tätä poskille.

– Herätys. Valot päälle.

Otti oman aikansa, kunnes lasittuneisiin silmiin heräsi taas elo ja mies kompuroi köysiin tukeutuen pystyyn.

– Hyvä matsi, tyyppi sai soperretuksi, horjahteli lähemmäs ja läimäytti vastustajaansa kaverillisesti olalle. – Onnittelet voitosta.

Korvan tinnitus jatkui portaissa. Pukukopissa hän riisui maskin sekä hanskat penkin viereen, pyyhki hien talon tarjoamaan pyyhkeeseen ja tarkisti peilistä kasvonsa. Kaikki taisi olla mallillaan, ellei posken sekä otsan lievää punoitusta otettu huomioon. Hän sukki naamion alla sekoittuneet hiukset aloilleen, puki koppiin jättämänsä vaatteet sekä kengät ja poistui vähin äänin välikerroksen sivuovesta sisäpihalle johdattavaan portaikkoon ja porttikongista autolleen.

Kadut kastellut syksyinen tihutus oli äitynyt rankkasateeksi.

LUKU 1

KUISKAUS

Kolmatta päivää jatkunut sade kasteli hiukset, kasvot ja farkkujen peittämät reidet. Sadetakki sentään suojasi yläruumista, kun mies istui aloillaan ja tuijotti hievahtamatta eteensä. Jossain lähistöllä rapsahteli sora, ja hän käänsi katseensa tulijaan. Tällä oli kyynärsauva ja toisessa kädessä vaaleanpunainen sateenvarjo. Hidas askellus seisahtui penkin vapaaksi jääneeseen päätyyn.

– Tässä näyttäisi olevan tilaa.

– Istu, mies ehdotti ja katsoi taas eteenpäin.

Kalpeakasvoinen ja laiha nelikymppinen nainen – miehen mielestä tämä ei näyttänyt vastaleikatussa polkkatukassaan erityisen kauniilta – laittoi kyynärsauvansa selkänöjaa vasten lähelle häntä, pyyhkäisi penkiltä pisarat kämmeneensä ja istahti.

– Kiitos, kun vastasit puheluun.

– En nähnyt järkevää syytä jättää vastaamatta, mies sanoi.

– Mukavaa, kun päätit tulla.

– Ei ollut muutakaan tekemistä. Sopiiko kysyä, miksi taapaamme täällä, vaikka sadetta pääsisi karkuun jossain kahvillassa tai jommankumman kotona?

– Painavista syistä. Mietin ensimmäistä maailmansotaa.

– Selvä, nainen hymähti sarkastiseen sävyyn ja pani merkille miehen ohimolla kiiltelevän arven. – Siinä sitä riittääkin miettimistä, hän jatkoi ja jäi itsekin katsomaan eteensä.

– Sota, jonka piti lopettaa kaikki sodat, mies sanoi. – Jälkeenpäin ajatellen se ei mennytkään ihan niin.

– Nähtävästi ei, Heli Tuisku myönsi. – Ihmiskunta on tullut hulluksi.

Harri pyyhkäisi kosteuden päälaeltaan.

– Järkiintymistä ei taida olla luvassa, pahoin pelkään.

Tuisku mutisi jotain, mistä ei ottanut selvää. Ja lisäsi sitten:

– Kunnioitettavaa sinällään, että uhraat aikaasi moisille mietiskelyille. En vaan keksi syytä siihen, miksi halusit tavata nimenomaan täällä.

Tihkusateen läpi tapettava Harri näki edessään kivipaasia. Kivien taustalla erottui harvakseltaan vanhoja metallisia ristejä. Niiden täytyi olla viime vuosisadalta tai sitäkin kauempaa.

– Täältä sattuu löytymään sen sortin hiljaisuutta, jota kaipaamaan eniten.

Tuisku vilkaisi Harriin silmäkulma koholla.

– En väitä vastaan, hautausmaalta sitä takuulla löytyy. Tunnelmat ovat tainneet olla mollivoittoiset?

Harri pysytteli hiljaa. Ja henkäisi sitten syvään.

– Joskus tuntuu siltä, että olen kohdannut oman sotani. Taistelun, jonka tarkoitus oli lopettaa kaikki sodat. Tai ei, ei sittenkään, joskus ei pelkästään tunnu siltä. Se varmuudella on niin.

Tuisku katsoi taas eteensä.

– Jos viittaat viime kesään, siinä tapauksessa liikutaankin syvissä vesissä. Tosin syvyyksistä on vain yksi suunta ja se johtaa pintaan. Tiedän sentään jotain pohjalla käymisestä.

Sadetakki kahahti, kun Harri vei kätensä puuskaan.

– Ellei sitten jumitu pohjaan pysyvästi. Sitäkin tapahtuu ja silloin on vain ajan kysymys, milloin happi loppuu.

Tuisku korjasi otettaan sateenvarjosta, kun tuulenpuuska oli viedä sen mennessään.

– Okei, pomo, nyt alkaa kuulostaa aivan siltä kuin...

Harri keskeytti lauseen.

– En ole enää kenenkään pomo, jos saan huomauttaa.

– Tiedetään, Tuisku vastasi. – Mutta saan kai silti jatkaa?

Harri jätti vastaamatta.

– Kuulostaa aivan siltä kuin surisit yhä Juliaa ja tämän kohtaloa.

Harrin huomio käväisi Tuiskussa.

– Kuulostaako?

Tuisku nyökkäsi. – Vai onko sinulla mahdollisesti muitakin lapsia?

Harri pudisti päätään.

– Ei ainakaan tietävästi.

– Koskaanhan ei voi olla varma, Tuisku vastasi puoliksi piloillaan ja ehkä vain tunnelmaa keventääkseen.

Harri raapaisi poskeaan.

– Julialla ei ole suurta hätää. Hän istuu kakkunsa loppuun ja jos hyvin käy, vapautuu jo kesällä.

Tuisku nyökkäsi.

– Arvasin, ettei kaikki ole lopulta kovin huonosti. Vapauduttuaan hän voikin kääntää uuden lehden ja...

Harri keskeytti Tuiskun lauseen toistamiseen.

– On muutakin kuin Julia, hän sanoi, räpäytti silmiään ja katsoi taas eteensä. Jonnekin kaukaisuuteen. Niin kauas, ettei vieressä istuva Tuisku kyennyt hyvästä yrityksestään huolimatta samaan.

– Anna, kun arvaan. Ikävöit vaimoasi ja istut siksi hautausmaalla? Käperryt yhä suruusi, siitäkö tässä on kyse?

Harri pudisti päätään.

– Nooran kuolemasta on niin monta vuotta, että ajatuksen on ehtinyt jo tottua. Siksi vastaus on *ei*, en sure häntä enää. Kaipaam kyllä joskus, mutta se on eri asia.

Tuisku rypisti otsaansa.

– Siinä tapauksessa mietit sitä hollantilaista naikkosta, jonka nimeä en halua sanoa ääneen. Et tainnut päästä hänestä koskaan kokonaan eroon.

– Anette Faberia? Harri tuhahti. – Hevonpaskaa, hän sentään petti luottamukseni täydellisesti. Niin voi tehdä yksi ihminen vain kerran.

– Selvä, Tuisku vastasi. – Siinä tapauksessa kyse on jostain muusta. Annas, kun mietin. Olen ollut sen verran kauan poissa kuvioista, etten välttämättä tiedä kaikkea. Satuin kyllä kuulemaan siitä, mitä loppukesästä tapahtui. Tajuan senkin, että Väistä oli paras työkaverisi ja... Noh, mehän tapasimme Saken hautajaisissa. Viimeistään silloin tajusin, kuinka tärkeä hän sinulle oli.

Tuisku näki terävän nykäisyn Harrin suupielessä.

– Taisitte olla läheisemmät kuin osasin kuvitella.

– Sakke oli poikkeuksellisen hyvä mies. Omanlaisensa taiteilijasielu, jolla oli rankat hovit, mutta suuri ja oikeudenmukainen sydän, Harri myönsi hiljaa. Risti sitten sormet saateen kastelemaan syliin ja laski niihin katseensa.

Tuisku etsi sanoja.

– Ehkä kyse on yksinkertaisesti siitä, että olet kohdannut viime aikoina liikaa vastoinkäymisiä. Tyhmempikin sen ymmärtää. Että kattila on päässyt kiehahtamaan pahemman kerran yli.

Harri veti henkeä ja oikaisi selkäänsä ikään kuin itsensä kootakseen.

– Sakke uhrasi itsensä pelastaakseen minut ja Julian kuolemalta. Niin minä sen tulkitsin. Siinä riittää sulatteleamista.

Tuisku kuuli särähdyksen Harrin äänessä, korjasi sitten tuulessa tempovan varjonsa asentoa ja asetti kämmenensä Harrin polvelle.

– Sakke ei olisi ansainnut kohtaloaan, se on totta. Kuulin siitäkin, että Arto Isaksson menehtyi. Oliko se syöpää?

Harri nyökkäsi hitaasti.

– Epäreilua sekin. Häneltä jäi vaimo ja kaksi kouluikäistä lasta.

Tuisku yskäisi kurkkunsa selväksi.

– Kuten ehdin jo sanoa, parhaan kollegan ja esimiehen kuolemissa on vähän liikaa painolastia yhdelle miehelle. Taidat olla pidemmän puoleisen loman tarpeessa.

Harri yritti kovettaa äänensä. Yritys onnistui kehnonlaisesti.

– Kolmen kuukauden sairausloma loppuu tänään, palaan huomenna töihin. Saa nähdä, mitä siitä tulee.

Tuisku katsoi Harriin entistä tarkemmin ikään kuin selitystä vaatien.

– Lopeta hullutukset. Et vaikuta alkuunkaan työkykyiseltä, et taida olla lähellekään sitä.

– Voihan sitä aina yrittää, Harri vastasi tuskin kuuluvasti.

– Uskoisit kerrankin järkipuhetta. Käy lääkärissä ja pyydä sairauslomalle jatkoa. Olen varma, että saat sitä, tuon nyt tajuaa maallikkokin.

Harri pudisti päätään.

– Parempi, että palaan hommin. Pitää saada jotain järkevää ajateltavaa. Kotona tulen hulluksi.

– Onhan sinulla se piski. Max, Tuisku muistutti. – Sekin on sentään jotain, itse asiassa parempi kaveri kuin moni ihminen. Ja sitten on se naapurin vanha merimies, mikä hänen nimensä taas olikaan? Siinähan sinulla on mukava juttukaveri, eikös hän ole varsinainen huuliveikko?

Harri siirsi kätensä polvelleen ja pyyhkäisi läpimärkää farkkukangasta. Syksyn mittaan tavatusta Ruut Finckestä tuskin kannattaisi tässä yhteydessä mainita, eihän juttu ollut lopulta kantamassa alkua pidemmälle. Ruut oli vuorotyötä

tekevä sairaanhoitaja, ja tapaamiskertoja oli ennättänyt kertyä parin kuukauden ajalta vain kymmenkunta, jos sitäkään. Naiseen tykästymäisillään ollut Harri oli ehtinyt aistia, ettei Ruutin täysi-ikäinen ja kotona asuva Kimi-poika juuri välittänyt äidin uudesta miesystävästä. Sekään ei ollut enteillyt orastavalle suhteelle kovin hyvää.

– Maxista on iloa, totta kai, Harri myönsi. – Naapurin Jokke taas...

– Niin? Tuisku kysyi.

– Hänen kanssaan käytiinkin juuri henkevä keskustelu, Harri totesi. – Satuimme olemaan puheissa vähän ennen kuin saavuit paikalle.

Tuisku vilkaisi ympärilleen.

– Ai. En nähnyt ketään tullessa. Puhuitteko puhelimessa? Harri pudisti päätään.

– Puhelimessa juttelu tuskin onnistuisi. Hän lepää tuossa edessämme, melkein meidän jaloissamme. Jokke kuuntelee kyllä sujuvasti, mutta vastailee harvakseltaan, jos ollenkaan. Hänellä ei ole enää kiire mihinkään.

– Eihän? Joku noista? Tuisku kysyi hautakivien suuntaan nyökäten.

– Tuo graniitinharmaa kivi mustilla teksteillä ja yhtä mustalla krusifiksilla. Jouko Juhani Raitio, ystävien kesken Jokke, Harri vahvisti.

– Mitä hittoa, onko hänkin kuollut? Tuisku ihmetteli.

Harri henkäisi ja päästi sitten keuhkonsa yhdellä pitkällä puhalluksella tyhjiksi.

– Noutaja saapui parisen kuukautta sitten. Sydäninfarkti. Olimme saunomassa, kun alkoi tapahtua. Soitin ambulanssin, totta kai. Mikään ei kuitenkaan pelastanut Jokkea. Hän oli varsinainen luupää eikä uskonut puhetta. Hän syytti loppukesän tapahtumista itseään, kuvitteli aiheuttaneensa koko

sotkun. Se ei sivumennen sanoen pitänyt paikkaansa, ei tietenkään. Sain toimia Leelian lepotuolina harva se päivä. Kuuntelusta ei vaan ollut apua. On täysin perusteltua sanoa, että hän murehti itsensä hengiltä.

– Syytti itseään? Tuisku ihmetteli. – Liittyikö hänkin viimekesäiseen Hellbergin tapaukseen?

– Vain vähäisissä määrin, ei ratkaisevalla tavalla, Harri vastasi eikä nähnyt riittävän painavia syitä palata aiheeseen sen enempää. Menneet olivat menneitä, eivätkä ne kaiveleamalla siitä muuksi muuttuisi. Joken viime töikseen antama lahja oli lyönyt Harrin ällikällä, siitäkin puhuminen saisi jäädä väliin.

Tuisku mietti kuulemaansa. Ja vastasi, kun sai ajatukset taas raiteilleen.

– Pakko toistaa se äskeinen, eikä tämä ole enää kehoitus vaan määräys: sinun on haettava sairauslomalle jatkoa, ei kahta kysymystä.

Harri sulki silmänsä. Kaikki kerrottu sisälsi vain osan totuudesta ja siitä, mikä hänen mieltään vaivasi. Oli muutakin, paljon muuta. Muun muassa se, että tutkintaryhmän jäljelle jääneet kantavat voimat – Jukka Niittyaho ja Välkky Hurme – olivat sanoneet itsensä irti ja ehtineet jo tietävästi lopettaa viroissaan. Ryhmään palkatun uuden kasvon, oululaisen Eerika Sarasteen, virassa aloittamiseen taas oli tullut kuuleman mukaan odottamattomia viivästyksiä. Se tiesi käytännössä sitä, että vaativan tutkinnan ryhmä numero kolme oli kuihtunut kokoon, kun jäljellä ei ollut enää muita kuin hän ja rikosteknisistä tutkimuksista vastaava Mari Murto. Murronkin kohdalla tilannetta hankaloitti ajanpuute, sillä tämä jakoi työpanoksensa neljän eri rikostutkintaryhmän kesken.

– Kuulitko? Tuisku kysyi ja onnistui niin tehdessään keskeyttämään Harrin hetki hetkeltä synkemmäksi muuttuvan

ajatuksenjuoksun. – Haet sairauslomalle pidennystä ja keskustelet jatkossa muidenkin kuin kuolleiden ystäväsi kanssa.

Harri näki Tuiskun osoittavan sateen hyväilemää hautakiveä. Ehkä Tuisku oli oikeassa, hän ajatteli. Työnsi sitten kätensä farkuntaskuun ja löysi sormiinsa sytyttimen. Se oli kulkenut hänen mukanaan jo jonkin aikaa, vaikkei hän edes tupakoinut. Hän nosti katseensa taivaalle ja tunsu harvakseltaan pisaroiden läiskähtelevän kasvoilleen. Kuuli Joken kuiskauksen taas korvassaan, vaikka kyse taisi olla pelkästä kuvitelmasta.

Joskus vanha kipu helpottuu vain uudella, Harri.

KUN KIPU TAPPAA TUSKAN

Marraskuisen kaupungin illan hämyssä loistaa ovea vartioiva merkkivalo. Sisään pääsee vain yksi kerrallaan ja silloinkin anonyymina. Ovi johtaa laittomalle klubille, jossa valuutaksi kelpaa vain veri.

Rikosylikonstaapeli Harri Hirvikallion vanha tutkintaryhmä on supistunut olemattomiin. Hänet on juuri ohjattu avuksi toiseen tiimiin, kun hän saa ilmoituksen kropasta. Sänkyynsä kuolleen miehen ruumiissa ei erotu vakavan pahoinpitelyn merkkejä, mutta ruumiinavaus paljastaa kuolettavan väkivallan. Tapauksen merkitys kasvaa rikospoliisin silmissä potentssiin, kun uhrin henkilöllisyys paljastuu.

Max Mannerin dekkarisarjan seitsemännessä osassa turkulaispoliisi Harri Hirvikallio on ajautumassa umpikujaan, jossa menetettyjen aaveet elävät aistiharhoina ja ahdistusta lievittää vain fyysinen, pimeyden ytimeen johdettava kipu. Mutta kuinka kova on helpotuksen hinta?

84.2 . ISBN 978-952-376-267-1

www.bazarkustannus.fi